

Szép városainkért, falvainkért!

Büszke lehet az a város, amely — ha csak egy-két napra is — helyet adhat valamely progresszió képviselőinek, tanácskozásuknak, amilyen most Szombathelyen a Városszépítő Egyesületek I. Országos Találkozója.

Tisztelettel és az ügy nemességének felemelő tudatával köszöntjük a találkozó minden résztvevőjét! És általuk mindazokat, akik városuk, községük, akár egészen csekély településük szépítéséért, otthonosításáért, szeretetének elmélyítéséért, felvirágoztatásáért valamiképpen munkálkodtak, dolgoznak, vagy tenni ezután fognak!

Abban, hogy nálunk tanácskoznak, annak az elismerését és megtisztelését is látjuk, hogy Szombathelyen igazán nagy tradíciója és sok szép eredménye van a városszépítő egyesület, mozgalom (!) működésének. Megyeszékhelyünkön 1838-ban alakult meg a Csinosságra Ügyelő Bizottság, ekkor látták el az akkor még csekély lélekszámú város utcáit felirattal és házzámozással. Azoknak utódai, akik II. József reformjainak visszavonása után az általa elrendelt település-térképezés és jelölés házzámozástábláit leverték, összezúzták nemzeti buzgalomból, akik ezt most nemzeti, patrióta szempontból látták másképpen fontosnak. Immár új polgárokkal, eszmékkel is gyarapodva. Ebből a Csinosságra Ügyelő Bizottságból nőtt ki a Szombathelyi Szépítő Egyesület 1885-ben „díszkeretek, sétányok, valamint a rendezett és szépített terek létrehozása, beültetése és gondozása céljából”. Az első elnök Ajakas Károly királyi ügyész volt, utána számos kiváló polgármester, főgimnáziumi igazgató, kanonok és más személyiség követte az elnöki székben.

Hogy mi minden történt itt azóta a szépítők önzetlen munkája révén, amióta a Hegy utcai, 400 méter hosszú 60 pár hársfasort telepítették, a csónakázó tó, a parkerdő stb. létrehozásáig, a vasiak feltehetően valamiképpen bemutatják a vendégeknek. Nagy, érdemdús, önzetlen, áldozatos munka eredménye ez.

Vas Népe 1981. október 7. I. o.

A működés persze nem volt mindig egyenletes, felhőtlen, olykor teljesen szünetelt is. A háborúk, s bizonyos oktalanságok olykor megölték az önzetlen szépítő munkát. A háborúk mindenféle társadalmi szépségideálok megvalósulásának rémisztő gyilkolói! A bármínemű tradíciók iránt bizalmatlan hatalmak pedig merev visszaszorítói.

Ezt is híven példázza Szombathely Csinosságra Ügyelő Bizottságának és Szombathely Szépítő Egyesületének története, annak aktivitása és meg-megszakadása, többszörös újjáéledése. Nem véletlen, hogy a szépítő egyesület akkor érte el működésének egyik tetőpontját, amikor a város polgári fejlődésének legmagasabb fokán állt és mostanában, amikor Szombathely immár a szocialista fejlődésnek, lényegesen magasabb szintű, mennyiségileg a századfordulónál is nagyobb, tartalmilag nemesebb, intenzív szakaszába jutott.

Az önzetlen szépítő, fejlesztő munka mindig a hazaszeretet, a jövőbe vetett hit, a társadalmi stabilitás érzésének a kivetülése is. Az emberek, állampolgárok általában szeretik hazájukat, szűkebb pátriájukat, s ha kell és ha tudnak, ha értelmét látják, áldoznak is érte. A szépítő egyesület tagjai a századforduló táján évi két korona 40 fillér tagdíjat fizettek viszonylag nagy számban. Évek során ez sokezer koronát tett ki. Ma nincsen tagdíj, de van önzetlen társadalmi munka, kommunista, szocialista műszak és bizonyos célokra vannak önkéntes pénzadományok is. Vannak kollektívák, egyének, egyéniségek, személyiségek, akik városukért, annak mindennemű előmeneteléért készek a munkálkodásra, bizonyos áldozatokra.

Az emberek gondolkodása, aktivitása a közügyek iránt — természetesen — nem egyforma. Nem csak a hozzájárulási készségük, hanem a lehetőségük sem. Az egyesületi munka, agitáció, szervezés ezt messzeemenően figyelembe veszi. Lehetetlen önzetlenséget nem csak, hogy nem kíván, hanem esetenként tesz, szépít kinek-kinek az egyéni portája körül is, ott, ahol erre is készíti az emberség, a nehezebb körülmények között élő emberek iránti szocialista humanizmus. A kép, a feladat így igaz, így teljes.

A Hazafias Népfrent bizottságai, a tanácsok, általában a társadalmi szervek, szervezetek becsülik, felkarolják a szépítő egyesületek munkáját, az eddiginél többet kívánnak tenni azért, hogy ne csak anyagiakat, munkát, önzetlenséget kérjenek és kapjanak tőlük, hanem ötleteket, elgondolásokat, alternatívákat is egy-egy fejlesztési, szépítői programhoz. Így van és még inkább így lesz ez jól!

Jó tanácskozást kívánunk! És bírálatokat, javaslatokat vendégeinktől is, városunk, megyénk szépítésének folytatásához!

Pozsgai Zoltán.

Ezredvégi park-avató

1897-ben a Szépfítő Egyesület tagjaiból, kétezer koronás költséggel hozták létre lelkes lakópatrióták a város egyik leghangulatósabb parkját, amelyet a millicentenárium alkalmából újjátartott fel a város. A tizenöt mázsás, ukrán gránitból készült emléktábla, a mosott kavicsbeton térburkolat, a szecessziós padok és szeméttartók az előző századforduló hangulatát idézik.

— Remélhetőleg kitaranak jövő évig, amikor is a Szent István-park felújításával folytatódik a szombathelyi parkrekonstrukció — mondta *Feiszt György* alpolgármester az Ezredévi parkban, ahol a rossz idő ellenére is szép számban gyűltek össze az érdeklődők. Az önkormányzatnak jelentős összegbe került a felújítás, de Szombathelyre, mint a „parkok városába” jönnek még a távoli testvérvárosok-

ból is, miközben a helybeliek elhanyagoltnak érzik az elődeik által kialakított parkokat. „Dédapáink szerelmei szövőttek itt, s remélhetőleg unokáink sem csak a madárcsicsergés és a jó levegő miatt járnak majd ide” — tette hozzá *Feiszt György*. Ezután köszönetet mondott mindazoknak, akik a park felújítását kezdeményezték, a tervezésben és a kivitelezésben közreműködtek.

Fotó: *Benkő Sándor*

Vas Népe 1996. augusztus 21. 5. o.

A 2000. NOVEMBER 7-ÉN MEGVÁLASZTOTT ELNÖKSÉG ÉS VEZETŐSÉG

2000. évi vezetőségi tabló. MNL VaML A Szombathelyi Szépitő Egyesület iratai. Fényképek